

Bilag til tillægsbet. o. lovf. vedr. tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber

a. Fællesmarkedstraktatens artikel 240 fastsætter, at »denne traktat er indgået for ubegrænset tid«. Det samme gælder, for så vidt angår traktaten om oprettelse af Det europæiske Atomenergifællesskab, jfr. denne traktats artikel 208, hvorimod traktaten om oprettelse af Det europæiske Kul- og Stålfællesskab ifølge denne traktats artikel 97 er indgået for en periode af 50 år fra tidspunktet for dens ikrafttræden.

Ved at tiltræde De europæiske Fællesskaber påtager den danske stat sig derfor principielt en folkeretlig forpligtelse til ikke énsidigt og vilkårligt¹²⁵ at opsiges de nævnte traktater, for Kul- og Stålfællesskabstraktatens vedkommende dog kun indtil udløbet af dennes gyldighedsperiode.

b. De nævnte traktatbestemmelser rejser et særligt opfyldelsesproblem.

Efter dansk statsforfatningsret har lovgivningsmagten frihed til til enhver tid at ophæve tidligere lovgivning, selv om ophævelsen udgør et traktatbrud. Som anført ovenfor i afsnit IV, punkt 4 c, gælder dette også en lov, der er gennemført efter reglerne i grundlovens § 20.

Efter en eventuel dansk indtræden i De europæiske Fællesskaber, vil en ophævelse af tiltrædelsesloven, der er det retlige grundlag for, at fællesskabsretten gøres umiddelbart anvendelig her i landet, udgøre et traktatbrud. En dansk tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber vil derfor medføre en forpligtelse for den danske lovgivningsmagt til at undlade at udnytte sin statsretlige frihed til til enhver tid at ophæve tiltrædelsesloven. Og da traktaterne ikke énsidigt og vilkårligt kan opsiges fra dansk side, vil denne undladelsespligt for den danske lovgivningsmagt principielt gælde for ubegrænset tid.

Opfyldelsen af denne forpligtelse er ikke sikret ved gennemførelse af det foreliggende forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber under iagttagelse af reglerne i grundlovens § 20, og vil kun kunne søges sikret ved gennemførelse af en ændring af eller et tillæg til grundloven.

Dette forhold påvirker ikke på nogen måde tiltrædelseslovens gyldighed. Gennemføres loven i overnsstemmelse med reglerne i grundlo-

vens § 20, udgør den et statsretligt gyldigt grundlag for opfyldelsen af den del af den danske stats forpligtelser over for De europæiske Fællesskaber, der omfattes af loven, jfr. ovenfor i afsnit III, punkt 4.

Forholdet kan derimod give anledning til at rejse det spørgsmål, om det er påkrævet *tillige* at søge gennemført en ændring af eller et tillæg til grundloven.

Som anført ovenfor i afsnit III, punkt 4, måtte dette spørgsmål besvares med udgangspunkt i de almindelige regler om opfyldelse af traktatmæssige forpligtelser, der er fremstillet i afsnit I.

c. Efter folkerettens almindelige regler stilles der ikke krav om foretagelse af særlige skridt til sikring af de enkelte staters opfyldelse af den undladelsespligt, som pålægges lovgivningsmagten ved indgåelse af enhver traktatmæssig forpligtelse til at gennemføre og opretholde en bestemt lovgivningstilstand, jfr. nærmere ovenfor i afsnit I, punkt 6 c. Heller ikke efter fællesskabsretten stilles der krav til medlemsstaterne i denne henseende, specielt heller ikke, for så vidt angår det her omtalte forhold, forpligtelsen til ikke senere i strid med traktaten at ophæve den lovgivning, der udgør det retlige grundlag for, at fællesskabsretten i fornødent omfang gøres umiddelbart anvendelig her i landet.

Som anført ovenfor i afsnit I, punkt 6 c, må det endvidere efter gældende dansk statsforfatningsret anses for utvivlsomt, at der ikke i noget tilfælde består nogen statsretlig forpligtelse til at søge opfyldelsen af lovgivningsmagtens undladelsespligt sikret ved gennemførelse af ændring af eller tillæg til grundloven. Der er ingen holdepunkter for at antage, at dette ikke også skulle gælde, for så vidt angår forpligtelsen for lovgivningsmagten til at undlade at ophæve en § 20-lov i strid med den pågældende traktatmæssige forpligtelse.

d. Efter justitsministeriets opfattelse er der derfor heller ikke noget i det her nævnte forhold, der kan nødvendiggøre gennemførelse af en ændring af eller et tillæg til grundloven i forbindelse med en eventuel dansk indtræden i De europæiske Fællesskaber.